

...og gott og væl tað

1 miljón fyri kost og uppihald

— bert fyri eitt arbeiðspláss

— Tað, at seta so nógv arbeiði í verk, at neyðugt er við nógvum útlendskari arbeiðsmegi, hevur nógv aransar við sær.

Bert fyri eitt av arbeiðsplássunum í Havn letur arbeiðsáðarin — Tórshavnar Kommuna — og tað vil aftur siga skattgjalðarin í Havn, eina millión krónur í kost og uppihald fyri.

Sambært byggivirkni E. Pihl & Søn er tað heldur ikki nokur serliga góð forrættning, at hava útlendingar í arbeiði. Tað kostar bæði stríð og pengar.

Tá tilboð verða givin uppá byggi- og anleggsarbeiðir er vanligt við ávisum fyrvarnum. Eitt tað mest týðandi fyrvarnið er tað hjá Føroya Handverksmeistarafelag.

Í 4. grein í hesum fyrvarni stendur:

Arbeiðstakarinn kann krevja leingjan av tíðarfreistini, um útbúgvin arbeiðsmegi ikki kann útvegast. Somu rættindi hevur arbeiðstakarinn viðvikjandi tilfarsveitingum, ið eru rætistundis bilagðar, men sum ikki koma fram til tíðina.

Um arbeiðsmegi, sum vanliga fæst á staðnum, eftir avtalu við arbeiðsáðaran verður tilkin av bygð, rindan arbeiðsáðarin útreiðslurnar ið standast av hesum, til ferðing, vistarhald v.m.; afturat hesum verða lagdar umsitingarútreiðslur.

Sum tað sæst, verður her sagt, at arbeiðsmegi kann

takast av bygð, um ikki nóg mikið er á staðnum. Í dag er hesin møguleiki neyvnan til, og má tí leitast út um landoddarnar.

Húsviðurskipti

Ein annar vansi av so nógvum útlendskari arbeiðsmegi er, at onkustaðni skulu hesi fólk búgva. Bert eitt av byggi- og ferðingunum í Havn, E. Pihl & Søn hevur leigað 20–25 Hús ella íbúðir. Hetta hevur sjálvandi aftur við sær, at trongligari er hjá havnarfólki at fáa okkurt at búgva í, og haraftrat verður prisurin hægri, tess størri eftirspurningur er.

tór-

Stór havnauðhygging fer fram við eystara keiði í Havn

Steen Balle, stjóri í E. Pihl & Søn í Føroyum:

Sum heild skeivt at hava sett á so nógv arbeiði í senn

E. Pihl & Søn er í lotuni landsins størsta privata arbeiðspláss. Har arbeiða 130 fólk. Av hesum 130 fólkunum eru 50 útlendingar.

Steen Balle er stjóri í E. Pihl & Søn í Føroyum. Spurdur um, hvat tað kostar eyka, at hava útlenska arbeiðsmegi í

staðin fyri føroyska, sigur hann, at í flestu førum hava teir sjálvir verið noyðdir at gjalda nógv arbeiðsmegi í samband við útlenska arbeiðsmegi, men í samband við okkurt av hesum seinastu arbeiðunum er avtala gjørd við arbeiðsáðaran um at bera hesar útreiðslur.

Steen Balle sigur, at í hesum førunum er arbeiðið dyrkað av hesi orsök við umleið 5 0/0-um.

Ikki møguleika at bjóða uppá fleiri arbeiðir

Spurdur um teir bjóða

uppá enn fleiri arbeiðir, hóast vónleyst er at fáa føroyska arbeiðsmegi, sigur Steen Balle, at teir als ongan møguleika hava havt at bjóða uppá fleiri av teimum arbeiðum, sum eru útboðin í seinastuni. Hann sigur, Pihl & Søn ongan møguleika hava at fara undir nakað nýtt ar-

beiði komandi 3–4 mánaðarnar.

— Metir tú tað er beint at seta fleiri arbeiði í gongd, tá ein framanundan veit, at ógjørligt er at fáa føroyska arbeiðsmegi?

— Sum heild haldi eg ikki tað er beint, at so nógv arbeiðir eru sett í verk. Fyri okkara viðkomandi kann eg siga, at tað eru ikki bert arbeiðsmenn og handverkarar vit ikki hava nóg mikið av. Tað er eisini verkfrøðingar og haraftrat maskinamboð.

Steen Balle sigur, at teir høvdu stórar trupuleikar uppi í Villingardali. Eitt heilt sjakk rýmdi, og at teir nú við neyð og deyð hava fingið nakað av fólkum aftur, men hetta hevur kostað teimum nógv og haraftrat er arbeiðið vorðið seinkað í 3 til 4 vik-

ur.

— Formaðurin í Handverkarafelagnum bar ótta fyri, at útlendingarnir koma at taka arbeiðið frá føroyskum handverkarum tá minni arbeiði verður aftur. Hvat sigur Steen Balle til tað?

— Tað er eingin vandi við tí. So skjótt arbeiðið minskar, fara útlendingarnir heimaftur. Hetta kostar okkum eisini alt ov nógv. Í flestu førum mugu vit sjálvir gjalda hesar eykaútreiðslur, og ofta er ógvuliga trupult at fáa pengarnar aftur. Vanliga tingast vit við arbeiðsáðaran um eitt krónutal fyri útlenska arbeiðsmegi.

tór-

Hvat sigur formaðurin í Havnar Handverkarafelag, Hogni Højgaard?

— Er talan um almenn arbeiðir, sum kunnu biða, áttu vit ikki at sett tey í verk enn, tí almikið er av arbeiði framanundan. Vit kunnu lættliga koma í somu støðu sum í 1981–82, tá handverkarar gingu arbeiðsleysir tveir og trýggjar mánaðar um veturin. Tað er ikki óhugsandi at hetta verður støðan aftur um eini tvey til trý ár.

Um hvørja ávirkan útlenskir handverkarar kunnu hava her sigur Hogni Højgaard, at tað kann henda, at teir búseta

seg her og harvið taka arbeiði frá føroyskum handverkarum, so skjótt arbeiðið minskar aftur.

Tað er arbeiðsgevarin, sum ger av, hvønn hann vil hava í arbeiði, og henda kann, at føroysku handverkararnir verða teir fyrstu, sum verða uppsagdir. Hetta vildi verið katastrofa fyri føroyingar, men leggur Hogni afturat, at tá má man bert vóna, at samvitskan hevur nakað at siga.

— Vit uppliva eisini alt ov ofta at tá sokallaðir idnaðarbyggingar verða settir upp, koma útlendingar at seta upp, og tá

húsið stendur liðugt, skapar hetta hús einki arbeiðspláss meira. Um tað ikki veruliga eru arbeiðsskapandi virkir, sum skulu byggjast á nýggja idnaðarokinum á Sandvikarhalla, kundi henda byggingin einsvæl biðað nakað, heldur Hogni Højgaard.

Mæla til at taka lærlingar

Havnar Handverkarafelag hevur mangan heitt á arbeiðstakarar um at taka lærlingar í enn størri mun enn teir hava gjørt. Hogni

Højgaard sigur, at tað eru arbeiðstakarar, sum hava nógv lærlingar, men so aftur aðrir, sum treyðugt vilja.

— Tað eru í lotuni ikki so nógv ungfolk, sum biða eftir einum læruplássi, sigur Hogni. Ein av orsökunum til hetta kann vera, at binda seg fyra ár er kanska long tíð, og lønin hevur sjálvandi eisini nógv at siga.

— Skulu vit sammeta okkum við aðrar lønarbólkur, hava vit 33 ár at vinna lærutíðina inn aftur. Um lærlingurin er útlærður, tá hann er 22 ára gamal, nærkast hann

pensionsaldri, tá hann hevur vunnið lærutíðina inn aftur.

Um vit skulu sammeta okkum við t.d. starvsfólk og vinna lærutíðina inn aftur eftir 10 árum, átti timalønin at verið 9 krónur hægri.

Vikulønin fyri 40 tíma viku hjá handverkarar er í dag 2.743,60. Lærlingalønin er fyrsta árið 25% og tey fylgjandi 35%, 45% og 55% seinasta árið.

tór-

